

Anmälningar av missförhållanden

Kartläggning 2007 i Blekinge län

Rapport, år och nr: 2008/25
Rapportnamn: Anmälningar av missförhållanden 2007
Utgivare: Länsstyrelsen Blekinge län, 371 86 Karlskrona.
Dnr: 701-333-08
Författare/Kontaktperson: Lars-Olof Strågefors
Foto/Omslag: Christer Johansson
Layout: Lars-Olof Strågefors
ISSN: 1651-8527
Länsstyrelsens rapporter: www.k.lst.se/k/publikationer

© Länsstyrelsen Blekinge län

Förord

Länsstyrelsen i Blekinge följer utvecklingen i länet avseende anmälningar av missförhållanden enligt 14 kap 2 § SoL och 24 a § LSS.

I denna rapport redovisas situationen år 2007 samt jämförelser fr.o.m. år 2001.

Det har rätt osäkerhet hur anmälningar av missförhållanden skall tillämpas. Under 2008 har Socialstyrelsen gett ut nya föreskrifter och allmänna råd för SoL och för LSS: *Tillämpningen av 15 kap. 2 § SoL, SOSFS 2008:10* respektive *Tillämpningen av 24 a § LSS, SOSFS 2008:11*. Under 2008 kommer Socialstyrelsen även att ge ut en handbok. Detta kommer troligen att minska osäkerheten.

De föreskrifter och allmänna råd som gällt under 2007 är: *Anmälan av missförhållanden i omsorger om äldre och funktionshindrade enligt 71 a § socialtjänstlagen (1980:620), SOSFS 2000:5*, med tillägg 2005:8.

För rapporten svarar socialkonsulent Lars-Olof Strågefors.

Länsstyrelsen vill tacka alla er som medverkat och bistått med uppgifter till denna rapport.

Karlskrona 18 juli 2008

Ann-Christine Petersson
Socialdirektör

Innehåll

Bakgrund	5
Antal anmälningar	6
Anmälningarna fördelade per kategori	8
Åtgärder som anmälningarna har lett till	9
Jämförelse åren 2001 tom 2007	10

Bakgrund

Den 1 januari 1999 infördes en bestämmelse i socialtjänstlagen om att var och en som är verksam inom omsorger om äldre och funktionshindrade har skyldighet att anmäla till socialnämnden om man får kännedom om eller uppmärksammar ett allvarligt missförhållande i omsorgerna om någon enskild (Lex Sarah).

Den 1 juli 2005 infördes en motsvarande bestämmelse i Lag om Stöd och Service till vissa funktionshindrade (LSS) om att var och en som fullgör uppgifter enligt LSS har skyldighet att anmäla till ansvarig nämnd om man uppmärksammar eller får kännedom om ett allvarligt missförhållande som rör en enskild som får insatser enligt LSS.

Det är viktigt att lyfta fram att bestämmelserna om allvarliga missförhållanden även innefattar skyldigheten att vaka över. Citat från 24 a § LSS: *Var och en som fullgör uppgifter enligt denna lag skall vaka över att de personer som får insatser enligt lagen får gott stöd och god service och lever under trygga förhållanden.*

I egenskap av tillsynsmyndighet följer Länsstyrelsen årligen anmälningarna enligt Lex Sarah i länets kommuner samt, fr.o.m. 1 juli 2005, anmälningar enligt 24 a § LSS.

Enkäter har skickats till Äldrenämnden och Handikappnämnden i Karlskrona, Omsorgsnämnderna i Ronneby, Karlshamn och Sölvesborg, Socialnämnden i Olofström samt till Vårdförbundet Blekinge och enskilda verksamheterna FemBo och Valjeviken.

Länsstyrelsen i Blekinge har gjort sammanställningar över anmälningar av allvarliga missförhållanden sedan år 2001.

Antal anmälningar

1 a) Antal anmälningar som gjorts enligt 14 kap. 2 § SoL respektive 24 a § LSS under år 2007

	Karlskrona		Karlskrona		Ronneby		Karlshamn		Sölvesborg		Olofström		Vårdförbundet		Fembo		Valjeviken	
	Handikappnämnden		Äldrenämnden															
	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS
≥ 65 år			12				3		1									
< 65 år	1	4			1		1	2			3							
Totalt	1	4	12		1		4	2	1		3							28

1 b) Antal personer som anmälningarna berör fördelat på män respektive kvinnor

	Karlskrona		Karlskrona		Ronneby		Karlshamn		Sölvesborg		Olofström		Vårdförbundet		FemBo		Valjeviken		
	HO		ÄO																
	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	
Män																			
≥ 65 år			5		1				1										7
< 65 år	? ¹	3					1	2											6
Kvinnor																			
≥ 65 år			7				3												10
< 65 år	? ²	6						1		3									10
Totalt		9	12				4	3	1		3							33	

¹ Oklart om enskild/enskilda berördes

² _ ” _

Tre anmälningar har omfattat fler än en enskild person. Två anmälningar till Karlskrona kommuns omsorgsnämnd berörde sammanlagt åtta enskilda och en anmälan i Karlshamns kommun berörde två enskilda.

Anmälningarna har innefattat 13 män och 20 kvinnor. Andelen kvinnor är således 61 %. Åldersfördelningen för de totalt 33 personerna har varit: 16 under 65 år och 17 över 65 år.

Sex anmälningar har gjorts enligt LSS: fyra i Karlskrona och två i Karlshamns kommun.

I samtliga länets kommuner har minst en Lex Sarah-anmälan gjorts.

Anmälningarna fördelade per kategori

Fördelning av anmälningarna på kategorierna brister i bemötande, övergrepp eller brister i omsorgen enligt nedan

(OBS: Redovisas per anmälan. Flera svarsalternativ möjliga. Avser en anmälan både män och kvinnor, fördelas händelsen, en till vardera kön)

	Karlskrona HO		Karlskrona ÄO		Ronneby		Karlshamn		Sölvesborg		Olofström		Vårdförbundet		FemBo		Valjeviken		
	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	
Män																			
Brister i bemötande							1												
Övergrepp		2	2				2												
Brister i omsorgen	1		3		1		2		1										
Summa	1	2	5		1		5		1										15

Kvinnor																			
Brister i bemötande											2								
Övergrepp		4	5								1								
Brister i omsorgen	1		2				3												
Summa	1	4	7				3				3								18

Totalt	2	6	12		1		8		1		3								33
---------------	----------	----------	-----------	--	----------	--	----------	--	----------	--	----------	--	--	--	--	--	--	--	-----------

Anmälningarna innehåller totalt 33 anmälda missförhållanden varav 16 gällt övergrepp, 14 brister i omsorgen och tre har gällt bemötande.

Vanligast förekommande anmälan om övergrepp har varit ekonomiskt övergrepp: åtta fall. Därefter har fysiskt övergrepp varit vanligast: fyra fall. I övrigt har psykiskt övergrepp och kränkning förekommit.

Brister i omsorg har oftast gällt tillsyn. I övrigt har det förekommit anmälan som avsett bristfällig läkemedelshandling, enskild bortglömd i planeringen, bristande säkerhetsanordningar, tröja som tagit eld, onykter förare vid transport samt utebliven avlösning.

Åtgärder som anmälningarna har lett till

Hur många av anmälningarna föranledde åtgärder?

Nästan samtliga anmälningar har lett till åtgärder: 27 av 28 anmälningar. I den anmälan som inte ledde till åtgärd kunde utredningen inte finna att något otillbörligt inträffat.

Vilka åtgärder vidtogs med anledning av dessa anmälningar?

Det har utförts totalt 65 åtgärder i de 28 anmälda ärendena. 40 av dessa åtgärder, 66 %, har varit anmälningar där kvinnor varit berörda.

De vanligaste åtgärderna: utbildning av personal i elva fall, tio polisanmälningar, ändrade rutiner i 10 fall och handledning i sju.

Det har gjorts arbetsrättslig åtgärd i någon form vid elva tillfällen i åtta av de anmälda ärendena. Åtgärder som genomförts: fyra omplaceringar, fyra skriftliga erinringar, två varningar och en avstängning.

Jämförelse åren 2001 tom 2007

Årsvisa jämförelser av antal anmälningar enligt 14 kap 2 § SoL och 21 a § LSS *)

	Karlskrona HO		Karlskrona ÄO		Ronneby		Karlshamn		Sölvesborg		Olofström		Vårdförbundet		FemBo		Valjeviken		Tot
	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	SoL	LSS	
2001	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	13	-	1	-	-	-	-	-	15
2002	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
2003	6	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
2004	-	-	22	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
2005*)	1	4	6	-	4	-	1	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	20
2006	2	1	6	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
2007	1	4	12	-	1	-	4	2	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	28
Totalt	10	9	69	-	8	1	10	2	1	-	19	-	1	1	-	-	-	-	131

*) Skyldighet att anmäla missförhållanden infördes i LSS fr o m 1 juli 2005

År 2007 har det gjorts fler anmälningar enligt Lex Sarah än något tidigare år.

De första åren när Lex Sarah hade trätt i kraft förekom få anmälningar av missförhållanden. Det rådde osäkerhet om den nya bestämmelsen. Det tog tid för kommunerna att arbeta in nya rutiner och informera personalen om anmälningskyldigheten och om rutiner för anmälan.

För första gången har minst en anmälan av allvarliga missförhållanden gjorts i samtliga kommuner. I förra rapporten om anmälningar av missförhållanden avseende år 2006 noterades Sölvesborgs kommuns avsaknad av anmälningar om allvarliga missförhållanden. Vid de kontakter Länsstyrelsen haft med företrädare för länets kommuner framhöll samtliga kommuner en osäkerhet i hur bestämmelserna skulle tillämpas. Särskild uppmärksamhet har ägnats åt frågan vid Länsstyrelsens möten med länets förvaltningschefer och annan ledningspersonal inom äldreomsorgen och inom omsorgerna om personer med funktionsnedsättning. Bland annat har då rutinerna för anmälan diskuterats.

En ökning av antalet anmälningar har skett år 2007. Denna kartläggning ger inte svar på om ökningen beror på en reell ökning av antalet personer som drabbas av allvarliga missförhållanden eller om det beror på bättre och säkrare rutiner inom kommunerna så att fler ärenden blir korrekt handlagda. Länsstyrelsens förhoppning är att de diskussioner som ägt rum mellan Länsstyrelsen och ledningspersonal inom kommunerna, har lett till säkrare rutiner och bättre kunskap vilket resulterat i att fler har tagit steget att anmäla så som lagen avsett. Ökningen är i så fall av godo.

Länsstyrelsen Blekinge län
371 86 Karlskrona
Tel: 0455-870 00.
E-post: lanstyrelsen@k.lst.se
www.k.lst.se

Rapporter Länsstyrelsen Blekinge län ISSN 1651–8527